

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Petra Průchy a soudců JUDr. Jaroslava Vlašína a JUDr. Jana Vyklického v právní věci žalobkyně: **Ing. E. H. S.**, zastoupená JUDr. Vladimírem Kašparem, advokátem se sídlem Na Poříčí 116/5, Liberec 2, proti žalovanému: **Česká obchodní inspekce, Ústřední inspektorát**, Štěpánská 15, Praha 2, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 7. 2013, č. j. ČOI 41935/13/O100/2500/ 13/Pe/Št, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci ze dne 6. 11. 2013, č. j. 59 A 81/2013 - 42,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobkyně (dále též „stěžovatelka“) včas podanou kasační stížností brojí proti usnesení Krajského soudu v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci ze dne 6. 11. 2013, č.j. 59 A 81/2013 - 42 (dále jen „napadené usnesení“), kterým jí nebylo přiznáno osvobození od soudních poplatků.

Kasační stížnost stěžovatelka podala z důvodů dle § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“).

V kasační stížnosti a jejím doplnění stěžovatelka předně namítá, že krajský soud věcně i právně nesprávně posoudil splnění podmínek pro přiznání osvobození od soudních poplatků, které v řízení prokázala. Bez bližší specifikace také poznamenává, že některé závěry napadeného rozhodnutí nemají oporu ve spise. Stěžovatelka dále poukazuje na to, že všechny údaje o svých příjmech a životní situaci vylíčila pravdivě, nic nezatajila ani nezamlčela. Podle názoru stěžovatelky krajský soud bez relevantních důkazů a podkladů označil její tvrzení o majetkových poměrech za nevěrohodné, avšak již přesně nevysvětlil a nedoložil proč. To stěžovatelka vnímá jako nesprávné a hlavně nespravedlivé. Stěžovatelka dále tvrdí, že je plátcem daně z příjmů fyzických osob, vede daňovou evidenci a žádným příslušným orgánem nebylo nikdy zjištěno,

že by její daňové přiznání bylo nepravdivé. Krajský soud měl tuto skutečnost respektovat a pouze v těchto intencích hodnotit podmínky pro osvobození od soudních poplatků, což se v daném případě nestalo. Stěžovatelka také uvedla, že je v současné době běžné, že velká část rodin žije na dluh, a právě v takové situaci žádost o osvobození od soudních poplatků podala.

Žalovaný ke kasační stížnosti stěžovatelky vyjádření nepodal.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadené usnesení v souladu s § 109 odst. 3 a 4 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud předně uvádí, že s ohledem na předmět posuzované věci, kterým je kasační stížnost směřující proti usnesení o neosvobození od soudních poplatků, netrval na zaplacení soudního poplatku stěžovatelem za řízení o kasační stížnosti, neboť jinak by došlo k řetězení řešeného problému (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 28. 4. 2004, čj. 6 Azs 27/2004, nebo ze dne 24. 10. 2007, čj. 1 Afs 65/2007-36, dostupný na www.nssoud.cz).

Stěžovatelka v kasační stížnosti uplatnila důvody uvedené pod ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. S ohledem na povahu předmětu řízení o kasační stížnosti, jímž je zamítnutí žádosti o osvobození od soudních poplatků, přichází podle názoru Nejvyššího správního soudu v úvahu pouze kasační důvod uvedený pod písm. a) uvedeného ustanovení, tedy nezákonnost rozhodnutí, spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem, tedy otázky, zda poměry stěžovatelky (majetkové, osobní...) odůvodňují osvobození od soudních poplatků.

Po přezkoumání věci dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Z vyžádaného spisu krajského soudu Nejvyšší správní soud zjistil, že stěžovatelka podala dne 17. 9. 2013 žalobu proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 7. 2013, č. j. ČOI 41935/13/O100/2500/13/Pe/Št, a to u Krajského soudu v Praze. Krajský soud v Praze usnesením č. j. 45 A 47/2013 - 13, ze dne 24. 9. 2013, věc postoupil Krajskému soudu v Ústí nad Labem. Krajský soud v Ústí nad Labem, pobočka v Liberci, usneseními ze dne 7. 10. 2013, č. j. 59 A 81/2013 - 22 a č. j. 59 A 81/2013 - 23 vyzval stěžovatelku k zaplacení soudního poplatku za řízení o žalobě ve výši 3.000 Kč a soudního poplatku za návrh na přiznání odkladného účinku žalobě ve výši 1.000 Kč. Podáním ze dne 14. 10. 2013 stěžovatelka požádala o osvobození od soudních poplatků s tím, že nemá dostatečné finanční prostředky na zaplacení. Krajský soud zaslal stěžovatelce k „*pravdivému a úplnému vyplnění*“ formulář – potvrzení o osobních, majetkových a výdělkových poměrech, a vyzval ji k předložení kopií výpisů ze všech bankovních účtů za poslední 2 měsíce; poučil ji o nutnosti doložit, že nemá dostatečné prostředky. Následně stěžovatelka krajskému soudu zaslala vyplněný formulář s přílohami, obsahujícími kopii daňového přiznání k dani z příjmů fyzických osob za rok 2012, a kopie výpisu z účtu úvěrové karty, výpisu z účtu kreditní karty, a výpisy ze dvou účtů za poslední 2 měsíce.

Krajský soud po zhodnocení tvrzení a důkazů předložených stěžovatelkou, a to s přihlédnutím k podkladům předloženým manželem stěžovatelky v jiné souběžné věci vedené u krajského soudu, dospěl poté k závěru o neúplnosti a nevěrohodnosti předložených tvrzení a důkazů stěžovatelem a v důsledku toho k závěru o neunesení zákonem stanoveného břemene tvrzení a důkazního břemene. Krajský soud poukázal na měsíční příjmy stěžovatelky a jeho manžela v celkové výši kolem 30.000 Kč a na druhé straně jimi uvedené měsíční výdaje ve výši nejméně 38.000 Kč; přihlížel rovněž k tomu, že stěžovatelka netvrdila, že by pobírala dávky v hmotné nouzi (např. příspěvek na bydlení). Podle krajského soudu by tak rodina

pokračování

stěžovatelky a jejího manžela musela trvale žít na dluh, což vzal za nevěrohodné, a proto stěžovatelku od placení soudního poplatku neosvobodil.

Nejvyšší správní soud po posouzení věci v postupu krajského soudu namítanou nezákonnost neshledal.

Podle ustanovení § 36 odst. 3 s. ř. s. Účastník, který doloží, že nemá dostatečné prostředky, může být na vlastní žádost usnesením předsedy senátu zčásti osvobozen od soudních poplatků. Přiznat účastníkovi osvobození od soudních poplatků zcela lze pouze výjimečně, jsou-li pro to zvlášť závažné důvody, a toto rozhodnutí musí být odůvodněno. Dospěje-li však soud k závěru, že návrh zjevně nemůže být úspěšný, takovou žádost zamítne. Přiznané osvobození kdykoliv za řízení odejme, popřípadě i se zpětnou účinností, jestliže se do pravomocného skončení řízení ukáže, že poměry účastníka přiznané osvobození neodůvodňují, popřípadě neodůvodňovaly. Přiznané osvobození se vztahuje i na řízení o kasační stížnosti.

Žadatel je přitom povinen soudu prokázat věrohodným způsobem své majetkové a sociální poměry. Při rozhodování o osvobození od soudních poplatků soud přihlíží k celkovým majetkovým poměrům žadatele, k výši soudního poplatku, k nákladům, které si pravděpodobně vyžádá dokazování, k povaze uplatněného nároku a k dalším obdobným okolnostem. Objektivní hlediska pro posuzování poměrů žadatele, resp. jejich tíživosti, v současné době v platném právu vyjádřena nejsou. Soudy jsou proto nuceny překlenout tento nedostatek v každém konkrétním případě interpretací.

Krajský soud vyložil, jaké podklady o majetkových a výdělkových poměrech stěžovatelky a jeho manžela (známých mu z úřední činnosti) ve svých úvahách o naplnění podmínek pro osvobození od soudních poplatků podle § 36 odst. 3 s. ř. s. a o věrohodnosti podkladů stěžovatelky vzal v potaz; tyto podklady a jejich obsah stěžovatelka v kasační stížnosti nevyvrací. V žádném případě nelze z napadeného usnesení dovodit, že by krajský soud zpochybňoval správnost daňového přiznání stěžovatelky. Naopak je zřejmé, že z tohoto daňového přiznání, jakož i z dalších podkladů předložených stěžovatelkou a jejím manželem, krajský soud vycházel a hodnotil je ve vzájemné souvislosti. Na rozdíl od stěžovatelky má Nejvyšší správní soud závěry krajského soudu o tom, že by stěžovatelka s manželem museli žít trvale na dluh, za dostatečně odůvodněné a vycházející z podkladů krajského soudu známých. Krajský soud přehledně uvedl svá zjištění o příjmech a výdajích jejich domácnosti, přičemž stěžovatelka neuvádí v kasační stížnosti žádná konkrétní tvrzení, kterými by jí zpochybněné závěry o příjmech a výdajích domácnosti vyvracela. Toliko obecně namítá, že závěry krajského soudu jsou nevěrohodné a ničím nepodložené a že některé skutkové závěry (stěžovatelka neuvádí, jaké) nemají oporu ve spise. Tvrzení stěžovatelky, že je běžné žítí rodin na dluh, je jednak obecné a jednak nijak nevyvrací závěr krajského soudu o nevěrohodnosti údajů, která k žádosti předložila. Nehledě k tomu, že uvedená námitka může navodit spíše úvahu, že stěžovatelka závěr krajského soudu o žití její domácnosti na dluh nezpochybňuje (považuje žití na dluh za běžné), čímž ovšem sama podporuje závěr krajského soudu o neúplnosti a nevěrohodnosti tvrzení a podkladů jí předložených (existence dluhu zajisté předpokládá na druhé straně věřitele, který není z podkladů předložených stěžovatelkou zřejmý). Bylo na stěžovatelce, pokud usiloval o dobrodiní státu v podobě osvobození od soudních poplatků, aby úplně, pravdivě a hodnověrně prokázala nedostatek majetkových poměrů. Důkazní břemeno však stěžovatelka neunesla, proto nebylo jeho žádosti vyhověno. Podmínka tvrdit a doložit nedostatek prostředků na zaplacení soudního poplatku (stanovená v § 36 odst. 3 s. ř. s.) je přitom zcela legitimní a přiměřená, neboť lze i u nemajetných osob vyžadovat náležitou aktivitu za účelem zjištění skutečností potřebných pro případné vyhovění jejich žádosti o osvobození od soudních poplatků.

Jak vyplývá z judikatury Ústavního soudu, problematika soudních poplatků není zpravidla předmětem ústavní ochrany, neboť výrok o nepřiznání osvobození od soudních poplatků obvykle nedosahuje intenzity zakládající porušení základních práv či svobod, nicméně za určitých okolností může i rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků zasáhnout do sféry práva osoby na soudní ochranu ve smyslu čl. 36 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Takovými případy budou zejména situace, kdy soud opomene o žádosti o osvobození od soudních poplatků rozhodnout, dále kdy není rozhodnutí o nepřiznání osvobození od soudních poplatků dostatečně (srozumitelně a přezkoumatelně) odůvodněno, anebo kde by byly právní závěry obecného soudu v extrémním rozporu s provedenými skutkovými zjištěními anebo by z nich v žádné možné interpretaci odůvodnění soudního rozhodnutí nevyplývaly – případy libovůle (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 20. 1. 2010, sp. zn. I. ÚS 1439/09, ze dne 15. 10. 2009, sp. zn. I. ÚS 218/09, nebo ze dne 27. 2. 2013, sp. zn. IV. ÚS 3543/12, dostupné na www.nalus.usoud.cz). Žádné takové pochybení krajského soudu však Nejvyšší správní soud v dané věci neshledal. Právo stěžovatelky na přístup k soudu nebylo napadeným usnesením krajského soudu porušeno.

Krajský soud v posuzované věci podle názoru Nejvyššího správního soudu postupoval správně, neboť objektivně zjistil, odpovědně uvážil předpoklady na straně stěžovatelky pro osvobození od soudních poplatků, a věc v souladu se zákonem vyhodnotil tak, že stanovené podmínky pro osvobození od soudních poplatků nesplňuje.

Nejvyšší správní soud proto ve smyslu ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. kasační stížnost podanou stěžovatelkou proti napadenému usnesení krajského soudu jako nedůvodnou zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s., ve spojení s § 120 s. ř. s. Stěžovatelka, která neměla v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a žalovanému náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 2. dubna 2014

JUDr. Petr Průcha
předseda senátu